

Коблянська І.І. Знання та навички посадових осіб органів місцевого самоврядування в умовах інституційних змін / І.І. Коблянська // Технології XXI сторіччя: Збірник тез за матеріалами 24-ої міжнародної науковопрактичної конференції (10-15 вересня 2018 г.). Ч.2. – Суми: СНАУ, 2018. – С. 16-18.

ЗНАННЯ ТА НАВИЧКИ ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН

*Коблянська І.І., к.е.н., доцент кафедри економіки
Сумський національний аграрний університет*

Необхідність оновлення системи підготовки фахівців у сфері публічного управління сьогодні розглядається як один із викликів реформи адміністративно-територіального устрою та владних повноважень в Україні. В умовах децентралізації владних повноважень, напрями удосконалення системи підготовки та перепідготовки кадрів, зокрема, для органів місцевого самоврядування, повинні виходити з реальних потреб у знаннях посадових осіб, до сфери повноважень яких відноситься прийняття рішень щодо розвитку територій та їх практична реалізація. З цих позицій, дослідження викликів, які постають в контексті децентралізації перед посадовцями, з точки зору потреб у нових знаннях, можливостей їх задоволення, доступності та повноти інформації щодо сучасних підходів в управлінні територіями, є актуальним та важливим.

Дана стаття є короткою презентацією результатів опитування, проведеного серед працівників органів місцевого самоврядування у новостворених об'єднаних територіальних громадах (ОТГ) України на початку 2018 року [1], метою якого було з'ясування потреб посадовців у знаннях у контексті перебігу реформи децентралізації влади, а також найбільш прийнятних форм та способів задоволення таких потреб. У результаті проведеного дослідження було отримано відповіді від 24 посадових осіб із 20 ОТГ Сумської, Житомирської, Дніпропетровської, Херсонської, Полтавської областей України. У дослідженні прийняли участь рівною мірою як жінки так і чоловіки, головним чином, у віці 23-50 років (91,7 %). Переважно – це представники 5 та 6 категорії посад (37,5 % та 33,3 %, відповідно), а також 4 категорії – 12,5 %. Тобто люди, діяльність яких пов'язана з прийняттям рішень щодо розвитку території в цілому, організацією управління в органах місцевого самоврядування, прийняттям стратегічних рішень та визначенням механізмів (порядку, змісту) їх реалізації.

Отримані результати засвідчили, що 96 % опитаних відчувають потребу у додаткових знаннях для ефективнішого управління розвитком території, і лише 1 особа (4 %) позначила, що не має такої потреби, оскільки їй наявних знань цілком вистачає. При цьому всі респонденти позначили, що хотіли б отримувати додаткову інформацію щодо сучасних підходів в управлінні розвитком територій.

Більшість опитаних респондентів підвищували власну кваліфікацію впродовж останнього року (83 %) і впродовж останніх 3х років (12,5 %). Разом із тим, були й такі, що в останній раз підвищували кваліфікацію більше 5 років тому (1 особа).

Опитані скоріше задоволені рівнем власних знань щодо управління територіями, але вважають, що додаткові знання не завадили б (75 %), 21 % респондентів скоріше не задоволені рівнем власних знань і відчувають потребу у додаткових знаннях і 1 особа – більш ніж задоволена рівнем власних знань, які вважає більш ніж достатніми. При цьому більшою мірою скептичні щодо оцінки власного рівня знань молоді особи – 43 % з них скоріше не задоволені рівнем власних знань, а також третина осіб у віці 41-50 років. Половина з тих, хто скоріше не задоволений власними знаннями та відчуває потребу у додаткових знаннях – представники IV категорії посад, інші ж – по одній особі з VI та VII категорій. При цьому для IV категорії посад ця кількість є більшістю і становить 67 %. Це дозволяє зробити висновок про те, що все ж таки процеси децентралізації є досить серйозним

викликом для посадових осіб місцевого самоврядування, особливо для вищого керівництва (голів та секретаріату) міських, селищних та сільських рад. Відтак важливим завданням у цьому контексті є створення можливостей задоволення їхніх потреб у знаннях через скоординовані та спільні дії наукових та освітніх установ, громадських організацій та урядових структур.

Найбільш типовим способом отримання знань для респондентів є семінари, що проводяться в ОДА (46%) і навчання та семінари, що організуються громадськими організаціями (46%). Лише 2 особи (8 %) обрали інші категорії: відео наради (1 особа) та «різноманітні практичні заняття, обмін досвідом з іншими колегами, що можливі під час зустрічей в ОДА та Центрах розвитку» (1 особа). Тут слід підкреслити, що респонденти у віці до 41 року більшою мірою залучені до співпраці з неурядовими організаціями. Для них навчання за спеціальними програмами та семінари від НГО є більш типовим способом отримання знань (62 % осіб цього віку обрали цей спосіб як більш типовий), тоді як у віці 41-60 років – більш типовими є семінари, що проводяться в ОДА (67 % з осіб цієї вікової категорії). Це певною мірою свідчить про те, що люди більш старшого віку більше довіряють урядовим структурам (що зумовлене традиціями розвитку системи державного управління на пострадянському просторі, зокрема, в Україні), тоді як молодшого – громадським організаціям. Це, на наш погляд, слід враховувати під час організації навчальних та інформаційно-консультаційних заходів.

Більшість опитаних позначила групові семінари (75 %) як найбільш зручний спосіб отримання нових знань. Дистанційне навчання та самонавчання з використанням методичних матеріалів були позначені як найбільш зручні однаковою кількістю опитаних (по 12,5 %). При цьому слід підкреслити, що дистанційне навчання та самонавчання є найбільш зручним способом отримання знань для 4 та 5 категорій посад (83% респондентів, що надали таку відповідь обіймають посади саме цих категорій). У статеві-віковому розрізі – цей спосіб більшою мірою позначали чоловіки (4 з 6 отриманих відповідей – 67%) при цьому різного віку (23-30; 31-40; 51-60) та жінки у віці 41-50 років (2 відповіді).

Характеризуючи доступність інформації, 54,2% з опитаних вказали на те, що вся необхідна інформація для прийняття управлінських рішень та організації управління є доступною, а 41,7 % - частково доступною.

Серед найбільш проблемних сфер, щодо яких потреба у нових знаннях є особливо відчутною, респондентами були позначені такі: залучення інвестицій (32,3%) та розробка проектів із залучення зовнішнього фінансування (29,2%), розробка проектів розвитку інфраструктури (16,9 %), а також стратегічне планування (16,9%).

Отже, результати проведеного дослідження свідчать про те, що в умовах децентралізації в Україні, посадові особи органів місцевого самоврядування відчувають потребу у додаткових знаннях стосовно сучасних підходів в управлінні розвитком територій, зокрема, реалізації практик стратегічного управління та управління проектами. При цьому залученими до процесу задоволення цих потреб у знаннях повинні бути однаковою мірою як урядові структури, що здійснюють координаційну діяльність щодо перебігу реформи, зокрема, обласні державні адміністрації, так і громадські організації. Структурам, що здійснюють навчальну та інформаційно-консультаційну діяльність по відношенню до посадових осіб органів місцевого самоврядування слід виваженіше підходити як до змістового наповнення навчальних матеріалів та заходів, так і до обрання форм та інструментів навчання. З огляду на низьку активність учасників дослідження (відповіді надано лише представниками 20 ОТГ зі 154, охоплених дослідженням) отримані результати слід розглядати як обмежено репрезентативні, тим паче – в масштабах країни в цілому. Разом із тим, отримані дані та зроблені висновки можна розглядати як інформаційну основу для розроблення програм навчальних заходів, індивідуалізованих під потреби окремих посадових осіб, громад, регіонів тощо.

Література

1. Коблянська І.І. Дослідження знаннєвих потреб посадових осіб органів місцевого самоврядування в контексті децентралізації в Україні / І.І. Коблянська, К.М. Кутах // Вісник Одеського національного університету. Серія Економіка. – 2018. – Т.23, вип. 1(166). – С. 88-91.